

Dette er en kommentar. Den udtrykker skribentens holdning.

[KOMMENTATORER](#)

Bliver flere danske børn fattige som følge af kontanthjælpsloftet?

»Forskningen peger relativt entydigt på, at fattigdom isoleret set har konsekvenser for børn. Det er bare meget svært at sige præcis hvilke og hvor store konsekvenser, det konkrete kontanthjælpsloft må forventes at have i et velfærdssystem som det danske.«

»Forskningen peger relativt entydigt på, at fattigdom isoleret set har konsekvenser for børn. Det er bare meget svært at sige præcis hvilke og hvor store konsekvenser, det konkrete kontanthjælpsloft må forventes af have i et velfærdssystem som det danske,« skriver Hans Henrik Sievertsen og Torben Tranæs fra SFI. Billedet er fra 1943 og taget på Vesterbro i København, hvor Anna Olsen tre gange om ugen serverede mad for omkring 50 fattige mødre og børn. Foto: A. E. Andersen/Scanpix

Fattigdom og fattigdommens konsekvenser for især børn er i de seneste uger blevet diskuteret heftigt i forbindelse med, at kontanthjælpsloftet trådte i kraft 1. oktober. Der er mange mere eller mindre velfunderede påstande om, hvilke konsekvenser børnefattigdom har. Det er helt forståeligt, for vidensgrundlaget er faktisk ikke særlig solidt på dette område. Vi samler her et overblik over, hvad forskningen siger.

I debatten bliver der ofte henvist til en SFI-rapport fra 2015, der beskriver »Børn i lavindkomstfamilier«. SFI-undersøgelsen viser, at børn, der vokser op i familier, som blot et enkelt år har oplevet fattigdom, med betydelig sandsynlighed vil få sociale udfordringer senere i deres liv. Det kan f.eks. være lavere uddannelse, øget ledighed eller højere risiko for at havne på førtidspension – sammenlignet med børn, der vokser op i familier, som aldrig oplever fattigdom. Men her er det vigtigt at understrege, at sammenhængen ikke er ensbetydende med, at det ene år i fattigdom er årsagen til de senere problemer. Af følgende grund:

Den typiske familie i Danmark oplever aldrig økonomisk fattigdom. De familier, som oplever økonomisk fattigdom – også de, som kun oplever ét år i fattigdom – har generelt også andre sociale udfordringer:

Forældrene er almindeligvis dårligere uddannet, færre er i arbejde, flere har fysiske og psykiske problemer osv. Og vi ved, at der er et meget tydeligt sammenfald mellem sådanne forhold i familien, og om barnet senere oplever sociale problemer. Det er derfor ikke nødvendigvis det ene år i fattigdom, som forvolder barnet problemer senere i livet. Det er mere forventeligt summen af sociale og sundhedsmæssige udfordringer, som familien har oplevet gennem barnets opvækstår, der tilsammen gør udslaget.

Derfor kan man ikke på baggrund af vores analyser i SFI-rapporten »Børn i lavindkomstfamilier« drage den konklusion, at det har store konsekvenser for et barn, hvis familien blot i et enkelt år af barnets liv oplever lavindkomst. Det er ganske enkelt ikke undersøgt.

Hvis man skal påvise effekter af enkeltstående forhold som f.eks. ét års fattigdom, så skal man sammenligne familier, hvor den eneste forskel er, om de har oplevet fattigdom i ét år eller aldrig. Vi skal med andre ord sammenligne børns udvikling på tværs af en gruppe fattige familier og en gruppe familier, der ligner dem, men ikke er (lige så) fattige.

Den bedste måde at gøre det på – kunne nogen tænke – er ved at lave en lodtrækning blandt familier om, hvilken indkomst de skal have. Sådant et eksperiment ville imidlertid ikke blot være uetisk, det ville også være af meget tvivlsom videnskabelig værdi. Man kan ikke forvente troværdige resultater, hvis man går afgørende uden for borgernes almindelige opfattelse af, hvad der er ret og rimeligt. Det er derfor ikke muligt direkte at foranstalte en videnskabelig test af, hvad et år i fattigdom betyder for børns velfærd.

International forskning

På områder, hvor det ikke er en mulighed at iværksætte et eksperiment, kaster forskerne deres blik på de tilfældigheder, som så at sige sker af sig selv, eller som konsekvens af ændringer der er foretaget med andre formål.

Det kunne her være situationer, hvor tilfældets ugunst har gjort, at nogle familier har oplevet

En undersøgelse fra 2012 belyser konsekvenser af udvidelsen af det amerikanske beskæftigelsesfradrag til lavindkomstfamilier i 1980'erne og 1990'erne. Fradraget blev implementeret, så der opstod ekstraordinær stor variation i fradragets størrelse på tværs af stater, tid og familiestørrelse. Det ene år var fradraget størst i stat A, mens det i et andet år var størst i stat B.

Forskerne dokumenterer på den baggrund, at børn i familier med størst indkomst klarer sig bedre i matematik og læsning. Effekten er størst for børn af lavt uddannede mødre og for enlige forsørgere.

I et andet studie fra 2016, som undersøger samme beskæftigelsesfradrag i USA, finder forskere tegn på, at ændringer i husstandsindkomst hænger sammen med sandsynligheden for omsorgssvigt. Særligt blandt enlige forsørgere er der nogen evidens for, at en højere husstandsindkomst fører til lavere sandsynlighed for omsorgssvigt.

Norsk studie

Et tredje eksempel findes hos vores naboer i nord. Det norske olie-boom i 1970'erne medførte øget velstand i nogle områder af Norge, mens andre områder var nærmest upåvirket.

I et videnskabeligt studie fra 2012 sammenligner forskerne personer, der er opvokset i berørte og uberørte områder, både før og efter olieopdagelsen. Den olieforårsagede stigning i familieindkomst gjorde, at børnene endte med at gennemføre flere års uddannelse, og til sessionen klarede drengene sig bedre i IQ-testen. Det er i den her sammenhæng værd at bemærke, at hele effekten er koncentreret hos de familier, der i udgangspunktet havde meget lave indkomster.

Selvom der findes flere end de tre nævnte studier om indkomstens betydning for barnets udvikling, så er den internationale forskningsevidens desværre langt fra overvældende. I et stort britisk litteraturstudie fra 2013 blev næsten 50.000 bidrag om emnet taget i betragtning, men kun 34 studier levede op til basale videnskabelige krav.

Baseret på disse 34 studier konkluderer forskerne, at familiens indkomst påvirker barnets udvikling. De fleste studier fokuserer på barnets skolepræstationer, men der er også forskningsresultater, som peger på, at indkomsten påvirker andre aspekter af barnets udvikling.

Danske forhold

Det er værd at bemærke, at indkomstens betydning for barnets udvikling afhænger meget af familiens udgangspunkt og de institutionelle rammer.

Det er ikke selvklart, at vi kan overføre resultater fra Norge og USA til Danmark. Det danske velfærdssystem kan være med til at kompensere for nogle af de konsekvenser, som fattige f.eks. oplever i USA. Hvis vi ser på den eksisterende viden om fattigdom og afsavn i Danmark, så dokumenterede SFI i februar 2016, at børn i økonomisk fattige familier har flere afsavn end børn i økonomisk ikke-fattige familier, men der er ikke et markant omfang af afsavn blandt børnene i de økonomisk fattige familier.

At der ikke er markant forskel i afsavn kan skyldes, at det danske velfærdssystem i nogen grad

En art konklusion

Så hvad kan vi sige om konsekvensen af kontanthjælpsloftet i Danmark?

På den ene side er det klart, at vi ikke kan sige noget meget præcist, som f.eks. at bare ét år i fattigdom direkte betyder, at børnene senere får flere sociale problemer. På den anden side peger forskningen relativt entydigt på, at fattigdom isoleret set har konsekvenser for børn. Det er bare meget svært at sige præcis hvilke og hvor store konsekvenser, det konkrete kontanthjælpsloft må forventes at have i et velfærdssystem som det danske.

Det kan muligvis godt lade sig gøre at få en indikation af konsekvenserne på længere sigt. Hvis kontanthjælpsloftet kommer til at gælde over en længere periode, vil vi sammenligne udviklingen for børn, der voksede op før kontanthjælpsloftet, med børn der voksede op efter. Med korrektion for andre forhold kunne det give en indikation af konsekvenserne. Dette må man jævnfør ovenfor naturligvis ikke gøre alene for at få bedre viden, men fordi der er et politisk ønske om et givent niveau for de sociale ydelser.

LÆS MERE

[SAMFUND](#)

Danmark får førsteplads i fattigdom i Norden

[SAMFUND](#)

»Der bliver ikke penge til et rimeligt børneliv«

[SAMFUND](#)

Her er hvert femte barn fattigt i Danmark

[KOMMENTATORER](#)

»Det virker som om, at mange på venstrefløjen har det med kontant- hjælpsloft, som jeg tror, mange konservative har det med fri hash«

[KRONIKKER](#)

Kontanthjælpsloftet rammer os med handicap

[POLITIK](#)

Tænk tank: Kontanthjælpsloft jager ledige væk fra job

Vi vil gerne være arbejdsløse

SAMFUND

Fattige i Danmark får nu deres egen indsamling

KOMMENTATORER

Giver det mening at tale om fattigdom i Danmark?

SAMFUND

Kontanthjælpsloftet rammer indvandrere hårdt

LEDERE

Kontanthjælp er noget, man skal skynde sig væk fra

Annonce

NYHEDSVARSEL | ABONNEMENT

Danske Banks egne advokater: Bankledelse risikerer bøde og fængselstraf

Finanstilsynet vil undersøge Danske Bank i
gældssag

Minister er rystet efter bankafsløringer

Danske Bank skylder tusinder af kunder
penge

UGENS TAL | ABONNEMENT

»Det kan godt være, at man må erkende, at det her niveau kommer vi til at leve med« – her er eksperternes dom over ugens tal

BUSINESS | ABONNEMENT

Fitness World var på randen

NYHEDER

Blå partier raser: Dageringen

»Flirt og kys tidligere på aftenen« er ikke samtykke

OPINION | ABONNEMENT

Jacob Mchangama efter politikeres advarsel: Nu må man stille ét vigtigt spørgsmål

| ABONNEMENT

Nu er Adele ikke alene for tynd. Hun er også for hvid

NYHEDER | ABONNEMENT

Magtskiftet nærmer sig: Her er, hvad vi lærte på første bjergetape i Touren

BUSINESS-UPDATE

Anders Holch kaster penge efter teenagekomet

BUSINESS

Regeringen søsatte kæmpe hjælpepakke: Nu er 52 milliarder barberet væk igen

NYHEDER | ABONNEMENT

Sverige er gået i alarmberedskab: »Det er som under Den Kolde Krig«

BERLINGSKE MENER | ABONNEMENT

De voldelige protester i USA afslører Bidens svaghed

NYHEDER

Pernille Harder skifter til engelsk topklub

Ny coronabølge på vej i dansk film

NYHEDER

Rapport: Mistanke om drugrape hos kvinder i alle aldersgrupper

NYHEDER | ABONNEMENT

Først fik regeringen travlt med at opfylde et løfte om hjælp til naturen – nu er hele projektet udskudt

NYHEDER | ABONNEMENT

Her er 11 tegn på, at dit barn er højt begavet

Frederik blev set som et problembarn i skolen. I virkeligheden var han blandt de to procent klogeste på sin alder

Hvert tredje højtbegavede barn bliver stemplet som problembarn i skolen

MEST LÆSTE

1. NYHEDER | ABONNEMENT

Sverige er gået i alarmberedskab. »Det er som under Den Kolde Krig«

 [Svensk militær har flyttet flere hundrede soldater til øen Gotland, hvor de er blevet særdeles synlige i gadebilledet. Soldaterne patruljerer flere steder på øen, der ellers normalt ville ligge fredeligt sensommerligt hen.](#)

2. NYHEDER | ABONNEMENT

To klaner fra Libanon hænger i Korsør: »Det er fuldstændig sindssygt, det der foregår«

 [Kvarteret omkring Motalavej i Korsør har længe været belastet af en konflikt i området mellem to rivaliserende familier. Formanden for boligforeningen Bolig Korsør, Ebbe Jens Ahlgren, er frustreret og lettere opgivende.](#)

3. AOK | ABONNEMENT

En blandet bolsjepose af konspirationsteoretikere i København: »Vi er ikke til at stoppe«

 [Demonstrationen blev på Facebook beskrevet som en demonstration mod »maskekrav, tvangsvaccination og handel med børn«.](#)

4. NYHEDER | ABONNEMENT

Løkke optog lyden under sit eget skæbnemøde i Venstre – i 12 sekunder var der stilhed, og så indledte han sin sidste tale

 [»Jeg kan simpelthen ikke forstå, hvad det er, vi gør ved det her parti lige nu og her. Det kan jeg ikke.« sagde Venstres daværende formand på et hovedbestyrelsesmøde i partiet sidste år. Kort efter trak Lars Løkke Rasmussen sig som formand.](#)

5. BUSINESS

Regeringens nye prognose: Boligmarkedet går en kold tid i møde

 [Regeringen spår i en ny prognose, at huspriserne vil falde en del resten af året.](#)

6. AOK | ABONNEMENT

Han er førende ekspert i menneskers adfærd og kalder os for »naive« og »historieløse«. Men han har et bud på en løsning

 [»Der hersker en konsensus om, at vi skal være ambitiøse. Men når man kigger på forskningen inden for forandringer, står det tydeligt frem, at det ikke er de mest ambitiøse mennesker, tingene lykkes for.«](#)

**Flere kvinder mistænker
drugrape: 50-årige Kirsten
vågnede med smerter i
underlivet uden at vide
hvorfors**

 [Kirsten er langt
fra den eneste, der
er blevet udsat for
et formodet
drugrape.](#)

**Coronavirus
trækker en hale
af lidelser efter
sig: De
langtidssyge
omdefinerer
sygdommen**

 [Pia Osgaard, 54 år og
sygeplejerske, blev syg med covid-
19 12. marts. Hun har været
igennem et svært sygdomsforløb
med bl.a. 14 dage i respirator. Hun
mistede også sin far til
sygdommen. Et halvt år senere
lider hun trods stædig
genoptræning af delvist
uforklarlige senfølger.](#)

[Til forsiden](#)

Grundlagt 1749 af Ernst Henrich Berling

Berlingske Media A/S Pilestræde 34
DK-1147 København K, Danmark

OM BERLINGSKE

KUNDESERVICE

PRODUKTER

Tom Jensen, Chefredaktør (Ansv)
Mette Østergaard, Chefredaktør
Kevin Walsh, Digital redaktionschef
Anders Krab-Johansen, Koncernchef og udgiver

Følg Berlingske

© Berlingske Media | Generelle handelsbetingelser
Cookie- og Privatlivspolitik | Cookieerklæring
CVR.nr.: 29 20 73 13